

2010. április 14. - **A közelmúltban nagy sikerrel indult útjára egy történelmi regényfolyam**: Bán Mór olvasmányos, bőséges tudásanyagra alapozott, térben és időben tág horizontot átölelő sorozattal örvendeztette meg a történelem iránt érdeklődőket.

A szerteágazó históriát egy, a mohácsi katasztrófa napjaiban játszódó kerettörténet fogja össze. Néhány túlélő meghúzza magát egy elhagyott kolostorban, s miközben körülöttük kavarog a katasztrófa sújtotta ország, az ódon falak között egy matuzsálemi kort megért, életétől búcsúzó aggastyán mesél arról a világról, melynek halotti torát ülik éppen.
A történet kezdetén egy havasalföldi kenéz, Csorba érkezik Magyarországra fiával, Vajkkal. A legyilkolt családja emlékét hurcoló menekült nem más, mint Hunyadi János nagyapja, aki a középkori magyar állam utolsó fénykorában, Zsigmond uralkodásának idején jut el hazánkba.
A könyv innentől válik érdekessé, hiszen a Hunyadiakat a román történetírás, de jó néhány lelkes magyar szerző is szereti románnak tekinteni. Igaz, Hunyadi Jánost a maga korában nevezték néha Oláh Jankónak, de családjának számos más eredethistóriája is ránk maradt. Érdemes talán abba is belegondolnunk, hogy az erdélyiek közül sokan ma is milyen könnyen megkapják a "román" titulust.
A zűrzavart maga Mátyás király is növelte, aki sokat tett a kérdést övező homály megőrzéséért, amiben a Hunyadi János születésében Zsigmond király közreműködését feltételező gyanú is közrejátszhatott. Ezt a lehetőséget a királyra egyáltalán nem hasonlító Hunyadi testi valója mellett számos adat is kétségessé teszi, de a regényben is szereplő kun eredet mellett legalább annyi érv szól, mint a többi elgondolás mellett. A családban korábban szinte csak kun neveket találunk, s Románia egy részének, a család őshazájának története is ezt a származást valószínűsíti. Havasalföld azonos az egykori Kunországgal, és az oda bevándorló románság kun előkelők, a kenézek fennhatósága alatt élt, akik közül nem egyet sodort hozzánk a történelem vihara.
A Hunyadiak története messze túlnyúlik Magyarország határain, a huszita Csehországtól egészen az egymással vetekedő városállamok Itáliájáig terjed. Zsigmond valamennyi hadjáratába magával vitte őket, de a kezdetben pusztán fegyveréből élő, majd a tehetsége révén a hatalom csúcsára emelkedő kisnemesi família regénybe illő rokonsági kapcsolatai is számos helyszínre röpítik a cselekményt. Nem az írói fantázia boronálja össze őket II. Mohameddel, a világhódító szultánnal, vagy a Drakula-történetek hősével a szintén havasalföldi Vladdal, mert leányágon nem kizárt ez a rokonság. Korabeli írások is említést tesznek róla, írója pedig szemmel láthatóan alapos történeti ismeretekre építette művét, ami ennek ellenére mindvégig semmit sem veszít lendületéből és feszességéből.
A Hunyadiak történetének eddig megjelent három kötete, A hajnalcsillag fénye, Az üstökös lángja és A csillagösvény hídja terjedelme ellenére lebilincselő, nehezen letehető könyv, ami

valószínűleg nem egy olvasóját vitára is serkenti olvasás közben. Írójuk ugyanis számos eretnek gondolatot is megfogalmaz, amik nehezen hozhatók össze mai ismereteinkkel: ilyen például az az állítás, hogy annak idején Mohácsot nem kevesen felszabadulásként élték meg. (Úgy tűnik, időnként visszaköszön a történelem.)
Mindenestre a biztosabb véleményalkotás érdekében minden kötetet bőséges jegyzetekkel, adattárral és leszármazási táblázatokkal láttak el, mintegy sűrítve kínálva az olvasóknak mindazokat az ismereteket, melyekre a szerző is támaszkodott műve írása közben. Bán Mór célja művével saját meghatározása szerint a magyar történelmi regény hagyományai előtti tisztelgés és e műfajnak a mai olvasó számára történő újrafogalmazása volt. Munkája ismeretében kijelenthető, hogy kitűzött célját sikerült elérnie, amit az iránta való érdeklődés is jelez. ***Szathmáry István***